

УРОКИ В'ЯЗНИЦІ ЛІБЕРТІ

Старійшина Джеффри Р. Холланд

З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Вогник ЦСО для молодих дорослих • 7 вересня 2008 р. • Університет Бригама Янга

Мої дорогі юні друзі! Нам з сестрою Холланд дуже приємно бути з вами сьогодні на цій всесвітній супутниковій трансляції. Завжди приємно бувати в Меріотт-центрі. Якби тільки було можливо, ми б хотіли потиснути ваші руки. Ми ще не винайшли спосіб, як це зробити, але передаємо всім вам по всьому світу нашу любов і вітання. Хоча наша всесвітня аудиторія є величезною, ми сподіваємось, що кожен особисто відчує нашу любов до вас, чогось набуде із нашого сьогоднішнього послання і застосує це у своєму житті.

Пророк у в'язниці Ліберті

Одним з найбільших благословень нашого покликання як генеральних авторитетів є можливість відвідувати членів Церкви у різних місцевостях по всьому світу і дізнаватися, як події у їхньому житті творять її історію у різних куточках земної кулі. У цьому дусі я хотів би сьогодні поділитися з вами кількома враженнями, які відчув під час виконання церковного завдання минулої весни, коли за дорученням мав відвідати конференцію колу Плетт-Сіті, розташованого у західній частині штату Міссурі, тут у Сполучених Штатах.

Кіл Плетт-Сіті, шт. Міссурі, знаходиться поруч з колом Ліберті, шт. Міссурі, територією, яка нині є дуже відомим місцем для ознайомлення з історією Церкви. На ній знаходяться кілька важливих пам'яток церковної історії, в тому числі й іронічно названа на честь свободи в'язниця Ліберті. Ви вивчали історію Церкви і тому хоч трохи ознайомлені з подіями, що сталися з пророком Джозефом Смітом та іншими братами під час їх ув'язнення у цій будівлі протягом зими 1838–1839 років. То був надзвичайно складний час нашої історії—для Церкви в цілому і, безперечно, особисто для пророка Джозефа Сміта, на якого було спрямовано головний удар тогочасних переслідувань. І справді, не побоюся сказати, що протягом наступних п'яти з половиною років і до самої мученицької смерті у житті Джозефа не було настільки важкого часу, як протягом цього жорстокого, незаконного і безпідставного ув'язнення у тюрмі Ліберті.

Час не дозволяє мені детально обговорити події, що призвели до цього моменту в історії Церкви, але достатньо сказати, що різноманітні проблеми накопичувались відтоді, як у липні 1831 р. пророк Джозеф отримав одкровення, в якому Міссурі визначалось як місце, “признач[ене] і освя[чене] для збирання святих” і побудови “міста Сіон” (УЗ 57:1, 2). У жовтні 1838 р. справжня війна між мормонськими та немормонськими силами через суперечки щодо цих питань здавалася неминучою. Після вигнання [святих] з кількох округ у західній частині штату п'ять провідників Церкви, разом із пророком Джозефом, вважаючи, що їх запрошують на обговорення шляхів розв'язання хиткої ситуації, що тоді склалася, під парламентарським прапором пішки дістались табору міссурійської міліції, розташованого неподалік від маленького поселення Фар-Уест в окрузі Колдвелл.

Сталося так, що парламентарський прапор не мав ніякого значення для супротивника, і провідників Церкви одразу ж закували в кайдани і приставили до них посилену варту. Після цього наступного ранку було заарештовано ще двох провідників святих останніх днів, у тому числі й брата пророка, Гайрума, тож загальна кількість заарештованих становила сім осіб.

Несправедливість ледь не призвела до трагедії, коли [польовий] військовий “трибунал”, проведений офіцерами міліції, віддав наказ відвести Джозефа Сміта та шістьох інших заарештованих на центральну площу Фар-Уеста і розстріляти. Нехай вічна хвала буде бригадному генералу Елексендеру Доніфану, офіцеру міссурійських збройних сил, який сміливо і мужньо відмовився виконати цей нелюдський, нічим не виправданий наказ. Сповнений відваги, незважаючи на загрозу бути відданим під трибунал, він привселюдно викрикнув головнокомандувачу: “Це холоднокрівне вбивство. Я не виконаю Ваш наказ... І якщо Ви розстріляєте цих людей, я доведу вашу провину перед земним судом, і хай Бог допоможе мені!”¹

Виявивши таку сміливість і цілісність, Доніфан не лише врятував життя цих сімох людей, але й здобув вічну вдячність і любов святих останніх днів усіх поколінь.

Розстріл було відвернуто, і цих сімох провідників Церкви змусили йти пішки з Фар-Уеста до Індепенденса, потім з Індепенденса до Річмонда. Парлі П. Пратта залишили під вартою чекати на судове засідання у сусідній окрузі Девісс, а шістьох інших арештантів, і серед них Джозефа і Гайрума, відправили до Ліберті, головного місця сусідньої округи Клей, очікувати на судове засідання, що мало відбутись наступної весни. Вони дісталися Ліберті 1 грудня 1838 р., на самому початку зими.

В'язниця, одна з кількох, і, безперечно, одна з найнепрístupніших у тій місцевості, вважалась такою, втеча з якої здавалася неможливою. Вона мала два поверхи: верхній, або основний, поверх, потрапити на який із зовнішнього світу можна було лише крізь єдині маленькі важкі двері. Посеред підлоги на цьому поверсі був лаз, через який ув'язнених спускали на нижній поверх, або в темницю. Зовнішні стіни в'язниці були зроблені з грубо обтесаного вапняку товщиною понад півметра, а внутрішні—з 30-сантиметрових дубових колод. 30-сантиметровий простір між двома стінами було заповнено дрібним камінням. Разом ці стіни утворювали міцний, майже нездоланий бар'єр товщиною більше метра.

Висота самої темниці ледь сягала метра вісімдесяти, а оскільки кілька чоловіків, у тому числі пророк Джозеф, були вищими за метр вісімдесят, це означало, що стоячи, вони були змушені постійно пригинатися, а лежати могли лише на грубих, голих каменях підлоги в'язниці, деінде прикритих розкиданою брудною соломною, або іноді на брудній солом'яній рогожі.

Їжа, якою годували ув'язнених, була грубою, а іноді зіпсованою і настільки поганою, що один з них сказав, що “не міг би її їсти її, якби не сильний голод”². Чотири рази їм до їжі підсипали отруту, через яку вони хворіли настільки сильно, що протягом днів, коли блювота змінювалася маренням, вони не знали, чи виживуть вони, чи помруть. У своїх листах, пророк Джозеф називав в'язницю “пеклом, оточеним демонами ... де ми змушені чути лише богохульні клятви і спостерігати богохульство, пияцтво, лицемірство і розбещеність, яку важко описати”³. “Ми не маємо ковдр, щоб зігрітись,—казав він,—а

коли у нас є вогонь, ми постійно знаходимося у диму”⁴. “Наші душі страждають”⁵ і “мої нерви перенапружені від тривалого ув'язнення”⁶. “Перо, язик або ангели,—писав Джозеф,—не в змозі повною мірою описати “пекельних мук”, від яких ми тут страждаємо”⁷. Окрім усього цього, деякі записи свідчать, що та зима була найлютішою з усіх зим у штаті Міссурі.

Страждання і труднощі цих чоловіків у в'язниці Ліберті не є головною темою моєї сьогоднішньої промови, тому дозвольте мені продемонструвати кілька фотографій і завершити цю вступну частину мого послання. Я обіцяю розповісти ще про де-що інше.

З публічного дозволу Церковної історичної бібліотеки і архіву

Ось фотографія в'язниці. Вона була майже такою у часи, коли Джозеф та інші брати перебували в ній.

Ось фотографія, зроблена кількома роками пізніше, коли чини Церкви і церковні історики відвідали це місце.

Ось поперечний зріз реконструйованої Церквою в'язниці, як її зараз можна побачити у нашому Центрі для відвідувачів. Зверніть увагу на ці два поверхи і мотузку з відром—єдиний зв'язок між темницею і верхнім поверхом.

Ось портрет, на якому Грег Олсен зображує, як Джозеф міг записувати кілька одкровень, отриманих ним під час перебування у в'язниці.

Ось малюнок Ліз Лемон Свіндл, на якому зображено, як Джозеф підносить молитву. Зверніть увагу на самотній, сповнений туги вираз обличчя Джозефа.

А ось моя остання фотографія. Вона допоможе мені перейти *саме до того* послання, яким я бажаю поділитись сьогодні.

В'язниця-храм

Більшість з нас зазвичай називають споруду в Ліберті “в'язницею” або “тюрмою” і, безперечно, ця назва є вірною. Але старійшина Бригам Х. Робертс, записуючи історію Церкви, назвав цю будівлю храмом, а точніше “в'язницею-храмом”⁸. Старійшина Ніл А. Максвелл вживав таку саму назву у декількох зі своїх трудів⁹. Звичайно, їй не вистачало чистоти, краси, затишку і охайності наших справжніх храмів, наших освячених храмів. Мова і поведінка тамтешніх охоронців і злочинців аж ніяк не відповідали храмовим нормам. Насправді, брутальність і несправедливість обставин перебування за ґратами в Ліберті були повною протилежністю

духу свободи і милосердя, притаманного нашим храмам і обрядам, які в них виконуються. Тоді в якому ж сенсі в'язницю Ліберті можна назвати "храмом" або принаймні подобою храму у зростанні особистості Джозефа Сміта і розкритті його ролі як пророка? І що така назва говорить нам про Божу любов і вчення, враховуючи той факт, де і коли цю любов і ці вчення було явлено?

Міркуючи над цими речами, чи не відчуваємо ми раптового спалаху думки про те, що духовний досвід, особисте одкровення, священна подія можуть бути явлені нам на будь-якому з багатьох різноманітних етапів нашого життя, за будь-яких обставин, якщо ми прагнемо цього, не здаємося і продовжуємо молитися, якщо наша віра залишається міцною у важкі часи? Ми з любов'ю і піклуванням ставимося до наших освячених храмів і життєво важливих обрядів, які виконуються там і ведуть до піднесення. Ми дякуємо Небесам і головуємим Братам за те, що будується все більше і більше храмів, відкриваючи можливість відвідувати їх для все більшої й більшої кількості [членів Церкви]. Вони дійсно найсвятіші, найсвященніші споруди в царстві Бога, які всім нам слід відвідувати максимально гідними і якомога частіше.

Але сьогоднішнє послання є таким: коли у вас виникає потреба, ви можете отримати священний досвід, особисте одкровення, глибокі настанови від Господа у *будь-якій* ситуації. Точніше, скажу з дещо більшою прямою. Ви можете отримати священний досвід, особисте одкровення, глибокі настанови від Господа *за найскрутніших обставин вашого життя*—за найгірших умов, під час найболіснішої несправедливості, стикаючись з найнездоланнішими ударами і найзапеклішою ворожнечею, ніж будь-коли в житті.

Давайте поговоримо про ці твердження. Кожен з нас, так чи інакше, значною чи незначною мірою, трагічно чи випадково, змушений проводити трохи часу у в'язниці Ліберті—в духовному сенсі. Нам доведеться стикнутись з речами, з якими б ми не хотіли стикатися і які могли статися не через наші провини. Справді, ми можемо стикнутися зі складними обставинами через те, що діяли абсолютно правильно і вірно, *через те*, що ми намагалися дотримуватись заповідей Господа. Ми могли зазнавати переслідувань, зносити душевний біль і розлуку з близькими, ми могли потерпати від голоду, холо-

ду і самотності. Так, перш ніж наше життя скінчиться, усім нам, можливо, доведеться трохи пізнати те, що часто відчували пророки у своєму житті. Але уроки, отримані зимою 1838–1839 років, навчають нас, що *кожен* досвід може стати *спасительним*, якщо ми залишимося вірними нашому Небесному Батьку протягом цього випробування. Ці важкі уроки вчать нас, що крайня межа для людини є нагодою для Бога, і якщо ми будемо смиренні і віддані, якщо ми будемо вірити, а не проклинати Бога через наші проблеми, Він може обернути несправедливі, негуманні і виснажливі "в'язниці" нашого життя на храми або, принаймні, на обставини, які можуть принести втіху і одкровення, божественний супровід і спокій.

Давайте глянемо трохи глибше. Я щойно сказав, що для нас *можуть* настати важкі часи. Президент Джозеф Філдінг Сміт, онучатий племянник пророка Джозефа і онук ув'язненого Гайрума, висловився навіть дещо сильніше, коли у 1963 році освячував Центр для відвідувачів "В'язниця Ліберті". Посилаючись на історію, яку ми розглянули сьогодні, і дивлячись на місце, де його дід і брат його діда зазнали такої великої несправедливості, він сказав, що, можливо, так *мало* статися. Він сказав: "Коли я читав історію тих днів, днів, що були раніше, та днів, що прийшли потім, я дійшов висновку, що труднощі, переслідування і майже повсюдне протистояння [Церкві у ті часи] були *необхідними*. Принаймні вони багато чого навчили наших людей. Вони допомогли [їм] стати сильними"¹⁰.

Уроки в'язниці Ліберті

Що ж, не намагаючись визначити, які саме з цих досвідів у нашому житті є "обов'язковими", а які— "необов'язковими", хоча й корисними для нас, я хотів би розповісти лише про кілька "уроків", отриманих у Ліберті, про той досвід, який став повчальним для Джозефа і може стати таким для нас, про події, завдяки яким ми багато-чого навчаємося для цього життя і для нашого піднесення у вічності.

Вибираючи ці уроки, я звернув увагу на ще один вид благословень, на які обернулось те лихо. Щоб ясніше висловити думку, якою я прагну поділитися з вами у своєму сьогоднішньому посланні, я цитуватиму слова одкровення, що вийшли з вуст Джозефа Сміта у цей жахливий час, слова, які нині

канонізовані у святих віршах Учення і Завітів. Здається, нам не слід мати “улюблених віршів”, а у мене їх достатньо багато, тож ви не зможете сказати, що я віддаю перевагу лише одному чи двом віршам, але, безперечно, будь-який перелік моїх улюблених віршів обов’язково міститиме ті, що були написані у темряві в’язниці Ліберті.

Тож ми одразу дізнаємося, що Бог навчав не лише Джозефа Сміта за тих тюремних обставин, але Він навчав усіх нас, заради майбутніх поколінь. Який чудовий дар містять ці Писання! Яку велику ціну було сплачено за них! І яким же порожнім було б наше життя як святих останніх днів, якби у нас не було розділів 121, 122 і 123 Учення і Завітів. Якщо ви давно не читали їх, я попрошу вас зробити це сьогодні або завтра, не пізніше. Це ваше домашнє завдання, і я його перевірю! Вони містяться лише на шістьох сторінках, але ті шість сторінок зворушать ваше серце своєю красою і силою. Вони нагадують вам, що Бог часто діє у таємничий спосіб, аби здійснити Свої чудеса¹¹. У будь-якому випадку, Він безперечно обернув лихо на благословення, давши нам ці священні записи і роздуми, настільки чисті, благородні й християнські за своїм стилем і змістом, незважаючи на те, що вони були записані за таких нечистих, неблагородних і нехристиянських умов.

1. Кожен проходить через випробування

Отже, зараз три уроки, яких нас навчає в’язниця Ліберті. Хочу сказати, що про перший з них я вже згадував, а саме про те, що кожному, в тому числі й (а можливо, й особливо) праведним, доведеться зазнати випробувань. Коли це стається, нас іноді може охопити страх, що Бог залишив нас, і нам у самотності, принаймні на деякий час, доведеться міркувати, чи настане коли-небудь кінець нашим проблемам. Окремим особам, сім’ям, громадам і народам, можливо, кожній людині, доводилось або доведеться коли-небудь відчувати те, що відчував Джозеф Сміт, коли він спитав, чому мало статися таке лихо і як довго ще будуть тривати ці темрява і руйнування. Подібно до нього, ми волаємо з глибин і розпачу в’язниці: “О Боже, де Ти? ... Як довго рука Твоя буде стримуватися? Так, о Господи, як довго [твоєму народу] терпіти, ... поки ... Твоя утроба пройметься співчуттям до них?” (УЗ 121:1–3).

Такі болісні волювання душі, що йшли від самого серця, таку духовну самотність іноді всім нам доводилось відчувати в житті.

Можливо, подібні моменти вже сталися у вашому молодому житті. Якщо так, сподіваюся, їх було не дуже багато. Але коли б не виникали такі надзвичайно важкі моменти, ми не повинні піддаватися страху, що Бог залишив нас або що Він не чує наших молитов. Він чує нас. Він *бачить* нас. Він *любить* нас. Коли ми опиняємося в жахливих обставинах і прагнемо волати: “О Боже, де Ти?”, вкрай важливо пам’ятати, що Він—поруч, поруч з нами, де завжди і був! Ми повинні продовжувати виявляти віру, продовжувати жити з вірою, продовжувати молитися і благати Небеса, навіть якщо на якийсь час відчуваємо, ніби наші молитви не чують і ніби Бог якимось чином віддалився від нас. Він—*поруч*. Наші молитви—*почуті*, і коли ми ридаємо, Він і ангели ридають разом із нами.

Коли настануть самотні, холодні й важкі часи, ми маємо терпіти, рухатись далі, бути наполегливими. Саме таким було послання Спасителя у притчі про настійливу вдову (див. Лука 18:1–8; див. також Лука 11:5–10). Продовжуйте стукати в ті двері. Продовжуйте благати. І водночас знайте—Бог чує ваше волювання і знає про ваше лихо. Він—ваш Батько, а ви—Його дитя.

Коли те, що відбувається, пройде, і коли уроки, які ми маємо отримати, будуть отримані, це стане для нас досвідом, так само, як стало досвідом для пророка Джозефа. Саме в той час, коли він відчував найбільшу самотність і йому здавалося, ніби Бог не чує його, саме тоді він отримав чудовий прояв Духа і чудові, славетні відповіді від свого Небесного Батька. У цій похмурій темниці, у цей скрутний час, пролунав голос Бога, кажучи:

“Мій сину, мир душі твоїй; твоя скрута і твої страждання будуть лише на короткий час;

І тоді, якщо ти витерпиш це достойно, Бог піднесе тебе на висоту; ти святкуватимеш перемогу над усіма своїми ворогами” (УЗ 121:7–8).

Хоча ми можемо опинитись серед несправедливих, на наш погляд, обставин, хоча до нас можуть поставитися недобре і незаслужено ті, кого ми вважаємо ворогами, і, можливо, в деяких випадках ті, кого ми вважаємо своїми друзями,—як би там не було, під час цього всього *Бог з нами*. Саме тому

ми просили наш чудовий хор заспівати сьогодні старий традиційний християнський гімн, написаний Сарою Адамс “Боже, до Тебе йду”. У 4-му куплеті, який співають нечасто, сказано:

З каменів бід моїх
Вівтар складу.
Крізь горе і біду,
Боже, до Тебе йду¹².

Ми не самотні у наших маленьких в’язницях. Під час страждань ми, насправді, можемо бути ближче до Бога, ніж у будь-який інший час нашого життя. Знання *цього* може перетворити кожен подібну ситуацію на подобу храму.

Говорячи про наше земне життя, Господь обіцяв: “Я йтиму перед вашим лицем. Я буду праворуч і ліворуч від вас, і Мій Дух буде у ваших серцях, а Мої ангели—навколо вас, щоб підтримувати вас” (УЗ 84:88). Це—вічне проголошення Божої любові та піклування про нас, яке стосується особливо скрутних часів.

2. Навіть гідні страждатимуть

По-друге, нам не слід вважати лише через те, що з нами трапилось щось погане—іноді щось неправильне і, здавалось би, несправедливе,—що ми неправедні чи не гідні благословень або що Бог незадоволений нами. Звичайно, гріхи приносять страждання і єдиним виходом з такої поведінки є покаєння. Але інколи страждають також і праведні. Пригадайте, що в глибинах в’язниці Ліберті, коли Джозефу було нагадано сказано, що його дійсно “увергн[уто] ... в біду”, покликано пройти крізь страждання, що проти нього висунуті облудні звинувачення, його відірвано від сім’ї і кинуто в яму, в руки вбивць, тим не менш, Господь нагадав йому, що *те саме сталося зі Спасителем світу*, і оскільки Він переміг, то переможемо й ми (див. УЗ 122:4–7). Після того, як нам було дано це спокійне нагадування про те, крізь що пройшов Сам Спаситель, в одкровенні, отриманому у в’язниці Ліберті, далі записано: “Син Людини спустився нижче всього цього. Хіба ти вищий за Нього?” (УЗ 122:8).

Ні. Джозеф Сміт не був вищим за Спасителя, як не вищі й ми. І коли ми обіцяємо наслідувати Спасителя, йти за Ним і бути Його учнями, ми обіцяємо йти туди, куди цей божественний шлях веде нас. А цей шлях спасіння завжди так чи інакше вів через Гефсиманію. Тож, якщо Спаситель зазнав

такої несправедливості й збентеження, таких переслідувань, і неправедності, і страждань, ми не можемо розраховувати на те, що перед нами не постануть деякі з них, якщо ми все ще прагнемо називатися Його справжніми учнями і відданими послідовниками. І, безперечно, цим наголошується той факт, що праведні, а Сам Спаситель є уособленням праведності, можуть бути абсолютно гідними перед Богом і все ж таки зазнавати страждань.

Насправді, ми можемо знайти глибоку втіху в ученні про те, що Ісус, здійснюючи Спокуту, зазнав усього болю і страждань, усіх розчарувань і несправедливостей, яких зазнавало і буде зазнавати все людство від Адама та Єви і до кінця світу, аби нам не довелося страждати через них настільки ж сильно чи настільки ж глибоко. Яким важким би не був наш тягар, він був би набагато важчим, якби Спаситель не пройшов цим шляхом перед нами і не проніс той тягар з нами і заради нас.

Ще на самому початку служіння пророка Джозефа, Спаситель навчив його цьому вченню. Розповівши про страждання, настільки жахливо болісні, настільки невимовно нестерпні, Ісус сказав: “Я, Бог, вистраждав це за всіх, щоб їм [маючи на увазі мене, вас і кожного] не страждати, якщо покаються” (УЗ 19:16). У хвилини, коли ми зазнаємо болю і випробувань, мені здається, ми боїмося думати, що могло бути й гірше, але чітка відповідь на це є такою—*могло* бути гірше і *було б* гірше. Лише наші віра, і покаєння, і послухність євангелії, яка включає в себе священну Спокуту, утримують плин подій від *це гіршого розвитку*.

Більш того, ми помічаємо, що страждав не лише Спаситель, зовсім безневинно, як це було у Його випадку, але й більшість пророків та інших великих чоловіків і жінок, про яких ідеться в Писаннях. Назвіть ім’я будь-якого з пророків Старого Завіту чи Книги Мормона, назвіть ім’я будь-кого з апостолів Нового Завіту, назвіть ім’я майже будь-кого з провідників будь-якого розподілу, в тому числі й нашого, і ви назвете людину, якій довелося страждати.

Який висновок? Якщо у вас похмурі дні, ви в цьому не одні. Ви у дуже доброму товаристві. Я маю на увазі найкраще товариство з числа тих, хто колись жив на землі.

Але не сприйміть мої слова невірною. Нам не слід прагнути лиха. Нам не слід прагнути бути мучениками. Проблеми і так знайдуться, навіть якщо ми не прагнемо знайти їх. Але, коли стає очевидним, що вам доведеться провести якийсь час у в'язниці Ліберті (в духовному сенсі), пригадайте наступні дві істини, яким було навчено Джозефа у в'язниці-храмі. По-перше: Бог *не* забув про вас, і по-друге, Спаситель був там, де були ви, і це дозволяє Йому подбати про ваше визволення.

Пророк Ісаїя писав, що Господь вирізьбив вас на долонях Своїх. Ви навіки вписані цвяхами римлян в тканину Його шрамів. Сплативши ціну страждання, яку Батько і Син сплатили за вас, Вони ніколи не полишать вас у часи ваших страждань (див. Ісаїя 49:14–16; див. також 1 Нефій 21:14–16). Вони спланували, підготували і гарантували вашу перемогу, якщо ви прагнете здобути її, тож будьте віруючими і “вистерп[іть] це достойно” (УЗ 121:8). Наприкінці це “буде вам на благо” (УЗ 122:7), і ви побачите, як вічне владарювання “само по собі проливатиметься на вас віковічно” (УЗ 121:46).

3. Залишайтеся спокійними, терплячими, милосердними і прощайте

По-третє, і останнє на сьогодні, я хотів би нагадати всім нам, що коли ми знаходимося у вирі складних почуттів, коли охоплені справедливим гнівом або готові дати відсіч, або помститися, коли прагнемо “око за око і зуб за зуб”, Господь нагадує нам з в'язниці Ліберті—в'язниці-храму, що “права священства нерозривно пов'язані з силами небес, і сили небес не можуть контролюватися й управлятися інакше, як тільки за принципами праведності” (УЗ 121:36). Тому навіть, коли ми опиняємося в таких жадливих обставинах і щось всередині нас спонукає нас дати відсіч Богу чи людині, другу чи ворогу, ми маємо пам'ятати, що “жодна влада чи жодний вплив *не можуть* і *не повинні* підтримуватися через священство інакше, як тільки через переконання, довготерпіння, м'якість, і лагідність і любов нелицемірну; ... без лицемірства і без підступності” (УЗ 121:41–42; курсив додано).

Для мене чудовим свідченням про велич пророка Джозефа і велич усіх наших пророків, і в тому числі, особливо, Спасителя світу в Його особливій величч, завжди був той факт, що, зазнаючи таких лиха і труднощів, вони могли залишатися спокійними і терпеливими, милосердними і здатними

прощати, що вони могли не лише говорити про це, але й жити в цей спосіб. Вони не просто могли—вони жили. Вони пам'ятали свої завіти, вони дисциплінували себе, і вони знали, що нам слід жити за євангелією повсякчасно, а не лише тоді, коли зручно, або не лише тоді, коли все йде добре. Дійсно, вони знали, що справжнє випробування нашої віри і нашої здатності бути учнями Христа відбувається тоді, коли справи йдуть *не так*, як хотілось. Саме тоді ми бачимо, чого насправді ми варті і наскільки сильною є наша відданість євангелії.

Безперечно, класичним прикладом цього є той факт, що в найбільшніші години розп'яття Спаситель міг казати: “Отче, відпусти їм,—бо не знають, що чинять вони!” (Лука 23:34). Наскільки важко просити, коли відчуваєш біль. Наскільки важко просити, коли нас образили або коли ми втомлені, або збентежені, або безвинно страждаємо. Але саме тоді християнська поведінка може мати найбільше значення. Пам'ятайте: “Сили небес не можуть контролюватися й управлятися інакше, як тільки за принципами праведності”. І наскільки ж ми потребуємо підтримки небесних сил у такі часи! У цій в'язниці-храмі Джозефа було навчено, що навіть зазнаючи страждань і лиха, ми повинні зробити так, аби “наша утроба сповнилася милосердям до всіх людей;... тоді [і лише тоді] зміцніє [наша] впевненість у присутності Бога; і ... Святий Дух буде [нашим] постійним супутником” (УЗ 121:45–46).

Ми маємо залишатися відданими нашим християнським принципам—лише тоді божественний вплив може допомогти нам. Для Духа майже неможливо достукатися до серця, сповненого ненавистю або гнівом, помстою або жалістю до себе. Усе це несумісне з Духом. З іншого боку, Дух завжди знаходить шлях до серця, яке прагне бути милосердним і сповненим прощення, довготерпеливим і добрим. Це—принципи справжнього учнівства. О, яке це свідчення про те, що принципи євангелії мають застосовуватися завжди і у будь-якій ситуації. І якщо ми прагнемо залишатися вірними, перемога християнського життя завжди буде неминучою, якими б скрутними не були обставини. Я дуже люблю велич цих прекрасних, целестіальних учень, які було явлено, за іронією, у таких огидних умовах, у такий скрутний час.

Робіть усе життєрадісно

Підсумовуючи уроки в'язниці Ліберті, я звернуся до останнього вірша останнього з тих трьох розділів, до яких ми звертались сьогодні. У цих заключних словах канонізованого висловлювання щодо досвіду, отриманого у в'язниці Ліберті, Господь промовляє до нас через Свого пророка Джозефа Сміта: “Отже, ніжно улюблені браття [і сестри, коли ми проходимо крізь найважчі часи], *життєрадісно* робімо все, що в нашій владі; а тоді стіймо спокійно з найглибшою впевненістю, щоб побачити Боже спасіння і руку Його, яку буде явлено” (УЗ 123:17; курсив додано).

Яке надзвичайно сповнене оптимізмом і вірою заключне проголошення було отримано з в'язниці-храму! Записуючи ці рядки, Джозеф не знав, коли його буде звільнено і чи станеться це колись взагалі. Усе вказувало на те, що його вороги невпинно планували позбавити його життя. Крім того, його дружина і діти залишались самотніми, наляканими, нерідко голодними, змученими думками про те, як вони зможуть подбати про себе без свого чоловіка і батька. Святі також були без своїх осель і свого пророка. Вони залишали Міссурі, прямуючи до Іллінойсу, але хто міг знати, які трагедії очікували на них там? Безперечно, скажу ще раз, то були найчорніші і найскрутніші часи.

І все ж у ті холодні самотні години Джозеф каже: робімо все, що в наших силах, і *робімо це життєрадісно*. Тоді ми можемо виправдано звернутись до Господа, очікувати на Його милість і бачити Його руку, явлену заради нас.

Цього величного ставлення слід дотримуватись і в добрі, і в скрутні часи, в смутку і в радості!

Благословення і свідчення

Мої любі молоді друзі! На закінчення я хочу дати вам благословення. Я вважаю, що коли ми несемо своє апостольське свідчення світові, то маємо дві можливості, а краще сказати, два обов'язки. Один з них—свідчити. Саме це я робив і зараз закінчую робити. А інший—благословляти, так само, як благословляли апостоли в давнину, коли Спаситель спонукав їх робити те, що робить Він, за винятком того, що це має робитися по всьому світу.

Отже, всім присутнім сьогодні в цій великій залі й інших місцях по світу я даю благословення, кожному з вас у ваших виняткових обставинах, ніби

мої руки лежать на вашій голові. Я благословляю вас у ім'я Господа, що Бог дійсно любить вас, чує ваші молитви, завжди поруч з вами й ніколи вас не залишить.

Я благословляю братів, щоб ви—щоб ми—були гідні священства, щоб ми жили гідно учнівства, до якого нас покликано, у тому священному чині святого священства за чином Сина Божого. Я благословляю, щоб ми дійсно були подібні до Учителя, щоб ми більше думали так, як думає Він, щоб ми більше розмовляли так, як розмовляє Він, і щоб ми більше діяли так, як діє Він. Я благословляю вас, брати, що коли ви будете докладати зусилля, щоб бути вірними, ви отримаєте всі благословення священства, багато з яких ми сьогодні цитували з розділів Учення і Заповітів.

Я благословляю сестер у цій залі й повсюди, де мене чують. Я хочу, щоб ви знали, як ми вас любимо, як Бог любить вас, і як сильно сестри виявляли віру з початку заснування цієї Церкви. Здається, що часто в кожному поколінні, з початку часів і до сьогодні та надалі, жінки в нашому житті—наші бабусі, матері, дружини, дочки, сестри, онучки,—які піднімали факел віри й прапор гідного способу життя, несли євангельські істини в усі місця, незважаючи на будь-які труднощі, до своїх маленьких в'язниць Ліберті й крізь важкі часи. Сестри, ми любимо вас, поважаємо і благословляємо. Ми просимо, щоб кожне праведне бажання вашого серця сьогодні й завжди задовольнялося і щоб ви пішли з цих зборів, маючи в серці тверде розуміння і знання того, як сильно Бог, небеса і головуючі Брати цієї Церкви люблять і шанують вас.

Я вітаю молодих дорослих цієї Церкви, які зібралися на цей захід ЦСО і кажу, що майбутнє у ваших руках. Моє покоління у найближчому майбутньому передасть вам естафету. Нехай Бог благословить вас зустріти цей час сміливими, чесними і чистими, про що ми і говорили цього вечора.

На закінчення я свідчу, що Батько і Син живуть. І я свідчу, що Вони поруч—можливо, навіть набагато ближче до нас—коли ми переживаємо важкі часи. Я свідчу (і слова пророка Ісаї з нашого заключного музичного номера “Моя доброта ніколи не залишить тебе” також свідчитимуть, цитуючи пророка Ісаю), що доброта Небес *ніколи* не віддаляється від нас, що би не сталося (див. Ісаїя 54:7–10; див. також

З Нефій 22:7–10). Я свідчу, що важким дням прийде кінець, що небесні обіцянки завжди здійснюються. Я свідчу, що Бог є нашим Батьком, а Ісус є Христом і, що це—істинна і жива євангелія, яка є в цій істинній і живій Церкві. Я свідчу, що Президент Томас С. Монсон є пророком Божим, нашим пророком для цих часів і днів. Я люблю його і підтримую, так само, як і ви. Кажучи словами, сказаними у в'язниці-храмі Ліберті, мої юні друзі: "Тримайтеся свого шляху ... не бійтеся ... Бог буде з вами на віки вічні" (УЗ 122:9). В ім'я Ісуса Христа, амінь.

ПОСИЛАННЯ

1. У *History of the Church*, 3:190–91.
2. Alexander McRae, in *A Comprehensive History of the Church*, 1:521.
3. *History of the Church*, 3:290.
4. Letter to Isaac Galland, Mar. 22, 1839, in *Personal Writings of Joseph Smith*, rev. ed., comp. Dean C. Jessee (2002), 456.
5. Letter to the Church in Caldwell County, Dec. 16, 1838; "Communications," *Times and Seasons*, Apr. 1840, 85.
6. Letter to Emma Smith, Mar. 21, 1839, in *Personal Writings*, 449.
7. Letter to Emma Smith, Apr. 4, 1839, in *Personal Writings*, 463, 464; spelling and capitalization standardized.
8. Див. *Comprehensive History*, 1:521 chapter heading; see also 526.
9. Див., наприклад, "A Choice Seer," *Ensign*, Aug. 1986, 12.
10. "Text of Address by Pres. Smith at Liberty Jail Rites," *Church News*, Sept. 21, 1963, 14; курсив додано.
11. "Господні чудеса й дива", *Гімни*, № 174.
12. *Гімни*, № 46; курсив додано.